

SZALAGDISZÍTMÉNY.
Tervezte Horti Pál.

KÜLFÖLD.

A párisi Szalonból.

Hogy a franciák mennyire meg tudják becsülni iparművészetüket, annak legfényesebb jele Páris művészeti gyűjteményeinek nagy sokasága, melyekben a grand art kiváló alkotásai mellett a műipari tárgyaknak is mindenütt előkelő helyet juttatnak. Noha bővelkednek tisztán iparművészeti jellegű muzeumokban is, mint a minő a Cluny, a Musée des Arts décoratifs, – du Garde-Meuble stb., alig van művészeti gyűjtemény, melyet a műipar remekeivel is nem tennének változatosabbá, tanulságosabbá. A Louvre-ban, a műtörténelem összes korszakait felölelő szobrászati és festészeti emlékek eme páratlanul gazdag tárházában, egész termeket töltenek meg a letűnt korok iparművészeti alkotásai. A Luxembourg muzeum csarnokaiban, a hol az állam által megvásárolt s a modern képzőművészetnek az utolsó évtizedekből való java alkotásait őrzik, a francia műipar szebbnél szebb remekeivel találkozunk. A musée de Galliéra-t, mely nevét pompás palotája építetőjétől nyerte, és melyet újabban Páris városa alapított, egyaránt gyarapítják képzőművészeti és műipari tárgyakkal. Az időszakonként rendezett kisebb tárlatokon mindenütt jóleső változatosságot idéznek elő az apró műtárgyak s a Szalonban, a párisi nemzetközi műtárlaton, melynek tavasszal való megnyitása a modern művészi élet legnagyobb eseménye manapság; a Champs-Elysées-i s az ebből hat évvel ezelőtt kivált Champs-de-Marsi Szalonban a képzőművészet s a művészi ipar egymással versenyezve lép a sorompók közé!

S az ezidei Szalonban mintha a művészi ipar diadalmaskodott volna. A legkiválóbb francia festők nem igen erőltették meg magukat, sokan közülük, miként Puvis de Chavannes is, s a külföld nagy mesterei majdnem mind, egyáltalában nem küldöttek be munkát. A közepes tehetségek domináltak, az óriási vásznak legtöbbször alig volt művészi tartalom, legfeljebb egy-egy ötlet, a mi – bármilyen bravourral legyen is a kép megfestve – nagy igényű műnél kevés. Az ötfélezer kép között, melyet a két Szalonban

ezidén kiállítottak, tagadhatatlanul remek művek is voltak; ezek azonban a jelentéktelen munkák özönében szinte elvesztek. A szobrászat most is túlnyomóan azzal a minden ízében modern genre-rel szerepelt, melyet a mesterek egyenesen a muzeumokba szánnak és melynek alkotásait egyebütt elhelyezni, magánlakások, házak, kertek díszítése céljából a környezettel harmoniába hozni lehetetlenség. Kitünő technika, elegáns formák és mozdulatok jellemzik e szobrokat mind, itt-ott jelentősebb eszmei tartalom is fölcillan rajtuk; azonban kevés változatosságot nyújtanak, keveset mondó attributumokkal ellátott, ezek után sokat ígérően elnevezett s többé-kevésbé meztelen alakokat ábrázolnak.

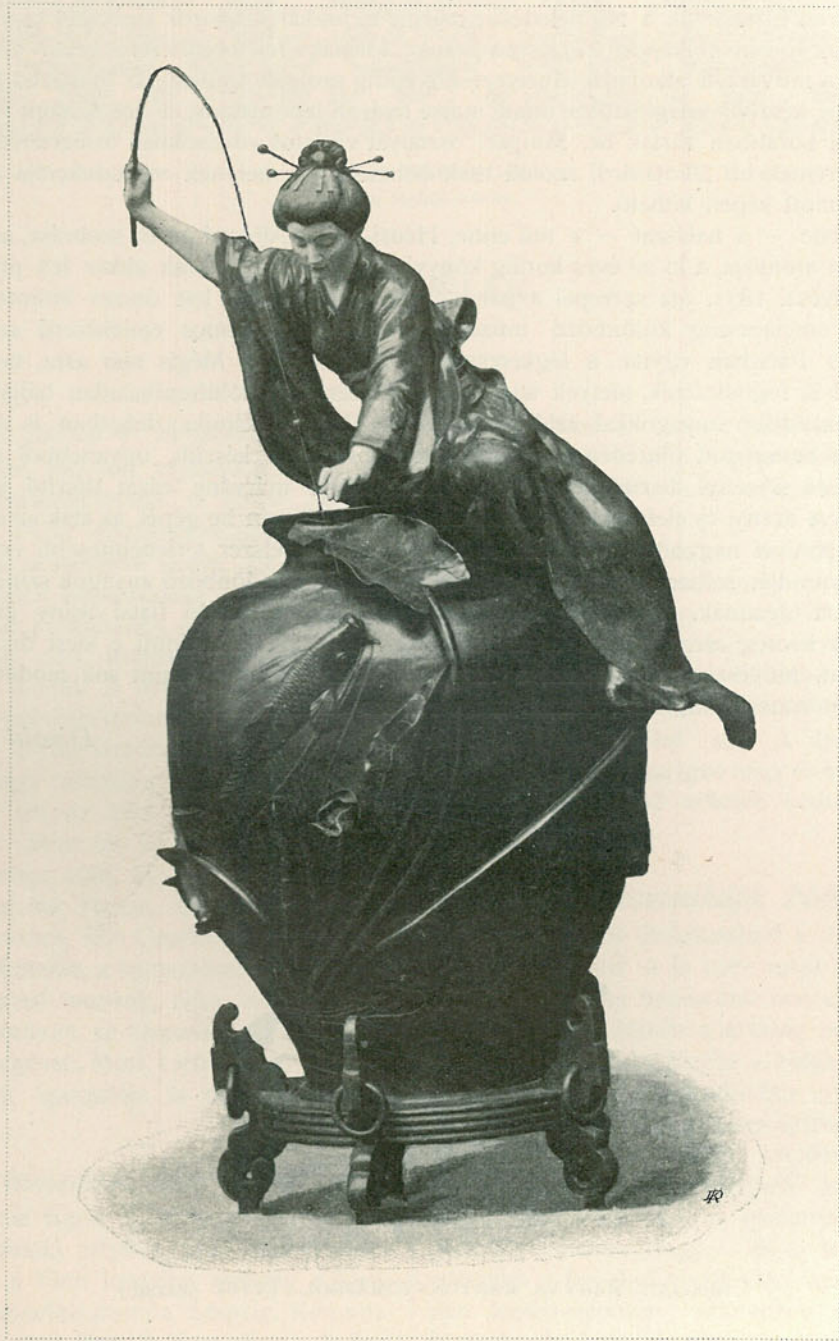
A hatáshajhászás, melynek bizonyos foka a muzeumok számára dolgozó mesterek művein rendszeresen meglátszik, a művészetben mindenkor megboszulja magát. Lehetlenné teszi a mű közvetlenséggel való hatását, mert nem annyira a művészi fantázia, mint inkább a számító ész játszott döntő szerepet koncepciójánál; hidegen hagyja kedélyvilágunkat s bármily ügyességgel is legyen megalkotva, virtuóz, de nem igazi művészi alkotás. Sok művész szerepel a párisi Szalonban, a kinek a festészet és szobrászat osztályában kiállított nagyszabású műveinél sokkal maradandóbb, művésziesebb hatást gyakorló alkotásai vannak a kisebb műtárgyak csoportjában, melyeket a francia az Arts décoratifs vagy Objets d'Art gyűjtő név alá foglal össze s a melyek felölelik a művészi ipar egész körét.

Franciaországban a művészet és műipar sohasem zárkózott el elszigetelten egymástól s szüntelen egymásra való hatásának köszönhető az ottani virágzó művészi élet, melynél fogva fővárosa, Páris, művészet dolgában legjelentősebb s így a világ első városa lett; míg nálunk a művészek zöme méltóságán alólinak tartja, hogy a grande art magaslatáról leereszkedjék, Franciaországban nincs mester, a ki hazája művészi iparának fejlesztéséhez hozzájárulni nem igyekeznék. Angliában a festők buzgólkodnak e téren leginkább, festőt jellegűvé tevén iparművészetüket; Párisban a szobrászoké a vezérszerep s a francia műipar így első sorban plasztikai hatásokra tör.

Az ez idei Szalonban is számos kiváló francia szobrász szerepelt az Arts décoratifs osztályában. Antoine Mercié, az Institut tagja, kandalló-dísznek való remek domborművet állított ki, melynek tárgya Bachus ifjúsága s étterembe van szánva. Rivière Théodore, az előbbinek a tanítványa, a ki a nyolczvanas években keleti tárgyú genre-szobraival keltett méltó föltűnést, sokszínű márványból s antik akrolyth szobrok módjára bronz- és márványból készült, szalondísznek való apró szobrocskákkal szerepet.

Számtalan neves művész volt még a Szalon műipari osztályában díszítő jellegű munkákkal képviselve, melyek mind fölülmúlhatatlan tökélyvel készültek, újabb és újabb motivumokkal gazdagítván a francia művészi ipart. E motivumok aztán rendszerint gyorsan közkinccsé válnak, a minek érdekes példáival a Szalonban is lépten-nyomon találkozhatni. Így a Champs-de-marsi Salonban Charpentier szobrász szökőkutat állított ki, melynek tárgya a mithologiabeli Narcisz, a mint a medence szélén heverve a víz tükrébe bámul. E témát a mester nyomán fölülmúlhatatlan ügyességgel használta föl Nocq párisi ötvös, kézitükröt csinálván, melynek ovális kerete zománcozott s drágakövekkel ékes növényi motivumokból áll, foggantyúja pedig a tükör szélén könyöklő Narcisz hason fekvő karcsú ezüst alakja. Ez az igazi art appliqué, a midőn a mesterember a kölcsönzött motivumot a maga fölfogása szerint s az általa földolgozott anyag szellemében használja föl, új és eredetinek tekintendő művet hozván létre.

A két Szalonban összesen félezernél több műtárgyból állott az Objets d'Art osztálya. A naturalisztikus növény-motivumokat ízlésesen földolgozó ötvösök, a túlnyomóan faragványokkal díszítők mellett néhány pyrogravúr alakokkal ékítő műasztalos, diskkrét színhatásokra törő műhímzők szerepeltek legnagyobb számban a szobrászok után. Sűrűn fordultak elő a művészi kéz festette dekoratív paneauk, eredeti s új formákat bemutató

A HALÁSZAT.

Alluard műve, a párisi Szalonból.

keramikai munkák, melyek némelyikén, mint a művészet és műipar egyéb ágaiban is, elég gyakran észlelhetők a rég feledésbe merült technikai modorok s ezekkel kapcsolatban az angolok révén fölkapott korai reneszánsz formák felelevenítésére célzó törekvések.

Mivel a művészeti alkotások elhelyezésére eddig szolgált épületek az új század fordulója alkalmából készülő világkiállítás miatt már e nyáron lebontatnak, a két Szalont ez idén a szokottnál korábban zárták be. Műipari osztályát vázlatos vonásokban ösmertetvén, ennek egyik legremekebb alkotásáról szöveg csak behatóbban, melynek reprodukciója a szöveg közé nyomott képen látható.

La pêche — a halászat — e mű címe, Henri-Emile Alluard párisi szobrász, az Institut tagjának a munkája, a ki 28 éves koráig könyvkereskedő volt, s csak akkor lett professzionátus művész. 1871. óta szerepel a párisi Szalonban, részese lett összes kitüntetéseknek. Műveit Franciaország különböző múzeumaiban őrzik; számos emlékszerű szobrot is készített s Párisban egyike a legkeresettebb mestereknek. Mégis ráér arra, hogy apró dolgokkal is foglalkozzék, melyek tele vannak költészettel, fölülmulhatatlan bájjal, s a mi a legkülönbözőbb anyagokkal való bánásmódot illeti, a technika dolgában is kitűnők. A képen bemutatott díszedény lábas talpzata bronzból készült, ugyanebből az edény alján fakadó növényi díszítő motívum. A kékes-fekete márvány vázát díszítő japán nő anyaga vert arany és elefántcsont; a fényképész erre állítván be gépét, az alak az edényhez képest valamivel nagyobbnak látszik. A körülbelül másfélszer terjedelmesebb eredeti mű azonban minden ízében arányos, harmonikus alkotás, a különböző anyagok színei diskrét összhangba olvadnak. A horgára került aranyhal után kapkodó fiatal leány mozdulata végtelenül kecses, arcza kedves és sokat kifejező. Valóságos remekmű e kicsi dísztárgy, s azt hiszem, művészi értékét tekintve magasabb színvonalon áll mint sok modern s nem annyira monumentális, mint inkább monstruózus emlékszóbor.

Divald Kornél.

RÉSZLET MAGYAR KARTONNYOMÁSRÓL. (XVIII. század.)